

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/8587,Konferencja-naukowa-Pion-walki-z-tzw-bandytyzmem-RBPMBP-1944-1954-Warszawa-29-mar.html>
24.03.2026, 14:40

Konferencja naukowa „Pion walki z tzw. bandytyzmem RBP/MBP 1944-1954” - Warszawa, 29 marca 2012

29.03.2012

29 marca br. w Centrum Edukacyjnym IPN „Przystanek Historia” im. Janusza Kurtyki przy ulicy Marszałkowskiej 21/25 w Warszawie odbyła się konferencja naukowa pod tytułem „Pion walki z tzw. bandytyzmem RBP/MBP 1944-1954”. Konferencja, zorganizowana przez Oddziałowe Biuro Edukacji Publicznej IPN w Warszawie, jest częścią centralnego projektu badawczego IPN „Aparat bezpieczeństwa w walce z podziemiem politycznym i zbrojnym 1944-1956”.

Uczestnicy spotkania podjęli wszechstronną próbę analizy aktywności pionu walki z tzw. bandytyzmem RBP/MBP poczynając od podstaw prawnych jego działalności, poprzez omówienie przykładowych struktur wojewódzkiego i lokalnego szczebla, aż po kadry, którymi były one zasilane w walce z podziemiem niepodległościowym. Jej efektem miało być tzw. utrwalenie władzy ludowej.

Podczas konferencji zaprezentowano trzy problemy: I „Pion do walki z »bandytyzmem«. Geneza, struktura i kadry”, II „Działalność operacyjna Departamentu III MBP”, III „Działalność pionu »walki z bandytyzmem« (podziemiem) w terenie”. Każdą z kwestii przybliżyły referaty historyków.

Wykłady dotyczące pierwszego zagadnienia wygłosili: Przemysław Gasztold-Seń (*Geneza i początkowy okres działalności pionu walki z tzw. bandytyzmem /zbrojnym podziemiem niepodległościowym/ - 1944-1946*), dr hab. Robert Klementowski (*Ludzie i życiorysy. Kadra kierownicza Departamentu III MBP oraz jego terenowych struktur*), dr Andrzej Chmielarz (*Rola służb sowieckich w organizacji zwalczania polskiego podziemia niepodległościowego*).

Drugą kwestię przybliżyli: dr Tadeusz Ruzikowski (*Stan badań nad udziałem przedstawicieli służb sowieckich w strukturach RBP/MBP [komunikat]*), Wojciech Frazik (*Działania RBP/MBP przeciwko politycznemu i wojskowemu podziemiowi poakowskiemu /DSZ, WiN, ROAK/*), dr Wojciech Muszyński (*Pion walki z bandytyzmem wobec podziemia narodowego*); dr hab. Jarosław Syrynek (*Zwalczanie przez Departament III MBP antykomunistycznych środowisk ukraińskich, białoruskich oraz środowiska „białych” emigrantów rosyjskich*).

Z referatami omawiającymi kolejne zagadnienie wystąpili: Piotr Łapiński (*Działalność Wydziału III WUBP w Białymstoku w latach 1946-1954. Zarys problematyki*), dr Marek Szymaniak (*Pion walki z „bandytyzmem” WUBP w Bydgoszczy. Struktura - kadra - metody zwalczania podziemia niepodległościowego w województwie pomorskim*), Magdalena Semczyszyn (*Działalność Wydziału do walki z tzw. bandytyzmem /Wydziału III WUBP w Szczecinie w latach 1945-1954*), Artur Ossowski (*„Ludzie Moczara” w walce ze zbrojnym podziemiem w Łódzkiem*), Kazimierz Krajewski (*WUBP w Warszawie przeciwko podziemiowi zbrojnemu*), Justyna Dudek (*Zwalczanie podziemia niepodległościowego przez WUBP w Lublinie w latach 1944-1954*), dr Konrad Rokicki (*Działalność pionu III PUBP w Mińsku Mazowieckim: uwarunkowania, cele, metody, skutki*), Mirosław Surdej (*Działania sekcji walki z „bandytyzmem” PUBP w Mielcu przeciwko podziemiowi*

niepodległościowemu), dr Tomasz Łabuszewski (*Działalność pionu walki z bandytyzmem PUBP Ostrów Mazowiecka*), Marcin Podemski (*Sekcja do Walki z Bandytyzmem oraz Referat III PUBP we Wschowie w latach 1945-1954*).

Pion walki z tzw. bandytyzmem był motorem akcji przeciwko podziemiu niepodległościowemu – został dostosowany do wzorców sowieckich. Trzon jego kadry kierowniczej stanowili funkcjonariusze NKWD i Smiersza. W walce z podziemiem (określanym mianem „grup bandyckich”) zajmował się w głównej mierze jego rozpracowywaniem, inwigilacją i niszczeniem poprzez działania operacyjne, werbunek agentów, prowokacje, obławy, zastraszanie, akcje propagandowe czy np. zachęcanie do ujawniania się. Historycy byli zgodni co do tego, że najskuteczniejszą formą zwalczania podziemia antykomunistycznego była amnestia.

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Pion_walki_z_bandytyzmem_zaprosz_konf2.jpg

Pierwsza część konferencji „Pion do walki z »bandytyzmem«. Geneza, struktura i kadry”. Od lewej dr Andrzej Chmielarz, dr hab. Robert Klementowski, dr Tomasz Łabuszewski i Przemysław Gasztold-Sen

Uczestnicy konferencji słuchają referatów

Pliki do pobrania

[Zaproszenie z programem konferencji \(pdf, 4.7 MB\)](#)
